

AZ ANGOL ESEMÉNYEK.

Írta: SCHIMMER RÓZSA.

A. angol nők negyvenéves háborúja befejezéséhez közeledik. Asquith beadta a derekát. Az angol nők választójogának törvénybeiktatása már csak hetek kérdése. Az utolsó választások után a suffragettek bejelentették, hogy júniusig fegyverszünetet kötnek a parlamenttel. Megvárják, a kormány nem oldja-e meg az új Házzal a nő választójogának a kérdését. Május végére hatalmas demonstrációt terveztek, amely az újabb harcot indította volna meg. A király közbejött halálára való tekintettel és az Angliában uralkodó békés hangulathoz alkalmazkodva, ezt a méreteiben minden eddigi demonstrációt felülmúló felvonulást június 18-ára halasztották. Közben azonban a legnagyobb csendben fontos dolgok történtek. Az angol parlament suffragist tagjai fűgén kihasználták a politikai szélcsendet: megalakították a Conciliation Committee-t, a békéltető, egyeztető bizottságot, amely titokban előkészített tervével június elején lépett a nyilvánosság elé.

Törvényja aslatot dolgoztak ki a nők választójoga érdekében, amelyhez az összes pártok előzetesen hozzájárultak. Megegyeztek benne, A javaslat az angol képviselőházban eddig benyújtott javaslatoknál kevesebbet indítványoz: ezzel egyeztetési össze a különböző pártok kívánságait.

A mai angol parlamentnek 400 tagja híve a nők választójogának”, csupán 70 „tag ellenzi. Azonban ez a hatalmas többség eddig maga sem egyezett meg a kiterjesztés méreteiben. A liberális és a munkáspárt az összes választójogi egyesületek követelését, a nő teljes egyenjogúsítását tette ugyan magáévá, de e pártokon kívül voltak, akik sokalták első lépésiek a férfival teljesen egyenlő választójogot. Az Unionista-párt meg egészében sokalta az „as it is or may be for men” mértékét.

A Conciliation Committee valamennyi párt tagjából alakult. Javaslatahoz a pártok vezetőemberei és a kormány legtöbb tagja hozzájárult. A bizottság elnöke Lord Lytton, titkára a nagynevű liberális újságíró Brailsford, a javaslatot aláírt tagok közt van Sir Charles Mac Laren, Sir John Randies Kettle, Lardner, Keir Hardie, Philip Snowden, D. J. Shackleton és a különböző pártok sok más jelentékeny tagja. Sir Edward Grey, Lord Alfred Lyttelton, Mr. Barnes a munkapárt elnöke és más vezető politikus pedig vállalta, hogy Asquith-t rábírra a hozzájárulásra.

A törvényjavaslat lényege az, hogy az angol census négy fajtája közül csak egyet alkalmaz a nőkre, ez az egy azonban a választók 90% százalékát foglalja magában. E javaslat alapján a nők csak mint occupier-ek kapják meg a választójogot. Ez a kvalifikáció magába foglalja a householdereket, mindazokat, akik saját vagy bármilyen csekély házbér mellett bérelt házbán élnek. Egyetlen egy szoba bérlése már jogcím a választó-

jogra. Sőt választó ezen az alapon az is, aki munkaadójától ingyen lakást – akár csak egy szobát is – kap. Ugyancsak occupier címen választó az, aki évi 10 font bérösszegért bérel földet, üzletet, irodahelyiséget vagy más, nem lakásra szánt helyiséget. községekben annyi társbirtokos szavazhat egy bérllet alapján, ahányszor évi 10 font a bérllet összege, a grófságokban azonban kettőnél többen nem szavazhatnak ilyen társbérllet alapján.

A férfiak szimata, érvényben lévő három más választási jogcímet nem terjesztik ki a nőkre. Minthogy azonban occupier címen 90 százalékjuk választójogot kap, a választójogi egyesületek méltán kérdezik, a 10 százalék jogának megtagadásáért érdemes-e az egyenlősítés nagy elvét meghamisítani.

A nők teljes egyenjogúsításának hívei, akik az egyeztető-bizottságban többségben vannak, azzal nyugtatják meg a nőket, hogy csak ennek az engedékenységnek az árán tudják az összes pártok hozzájárulását biztosítani. Ők maguk röstellik a dolgot, de első lépésnek azért fogadják el ezt a megszorítást, mert ezt gyorsan tudják keresztülvinni. A parlament az őszig elhalasztotta a vitás politikai kérdések tárgyalását, alig van dolga, Asquith tehát most nem élhet azzal a kifogással, hogy függőben lévő kérdések miatt nem adhat időt a nők választójogának tárgyalására.

Az angol közvélemény nagy helyesléssel fogadta a bizottság terveit. Az összes hírlapok a legkülönbözőbb testületek, a közvéleménynek minden orgánuma kifejezi ezt a helyeslést. Néhány nap alatt a különböző foglalkozások legtekintélyesebb képviselői – férfiak és nők – számos petícióban fordultak Asquith-hez hozzájárulásaért. Nagy súlyt kölcsönöz az akciónak az a tény, hogy csak nagyon fontos események idején egyeztek meg előre a pártok egységes eljárásra. Ilyen eset volt 1828-ban a katolikusok emancipációja, 1846-ban a Corn-Law megsemmisítése, 1867-ben a választójog reformja, stb.

A Conciliation Committee javaslatát Shackleton képviselő június 14-én nyújtotta be. A Ház első olvasásában elfogadta a javaslatot. Azóta Asquith – miniszterelnöksége óta először – fogadta a választójogi szövetség küldöttségét és kijelentette, hogy megengedi a törvényjavaslat második olvasását. Ezen az olvasáson is feltétlenül elfogadja a parlament a javaslatot s azután néhány nap alatt törvényvé válhat.

Az angol felsőházban ugyancsak többségben vannak a suffragistek. Az új király politikai nézetei közül pedig csak azt az egyetlen egyet ismeri az angol közvélemény, hogy határozott híve a nők választójogának, miképpen a felesége, Maud királyné is.

Ennyi barát közt Asquith tovább nem is ellenkezhetett már, annál kevésbbé, mert nagy érdeke, hogy szépszerivel kimásszék abból a hínárból, amelybe a nők választójoga elleni makacskodása révén jutott. Most megvan az arany híd: a suffragettek fegyverszünetet tartanak. az indítványt pedig a politikailag nagysúlyú bizottság készítette elő. A gyász és béke idejének hangulata átsegíti majd Asquith-t azon a kényes helyzeten, hogy mégis csak az ő nevéhez fűződjék a nagy reform.